

ÉLETPÁLYA- ÉPÍTÉS

KOMPETENCIATERÜLET „B”

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

TANULÓI MUNKAFÜZET

9. évfolyam

A kiadvány KHF/4503-17/2008 engedélyszámon 2008. 12. 11. időponttól
tankönyvi engedélyt kapott
Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterv

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési Terv Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulinova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata. A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Szakmai vezető: Farkas László

Szakmai bizottság: dr. Klein Sándor elnök, dr. Balogh Andrásné
dr. Krisztián Béla, Sum István, dr. Szenes György

Szakmai lektor: dr. Katona Józsefné
Alkotószerkesztő: Orosz Balázs

Felelős szerkesztő: Burom Márton

Raktári szám: H-BELP0901

©

Szerzők: Kerényi Mari

Educatio Kht. 2008

Tömeg: 70 g

Terjedelem: 2,23 A/5 ív

Tankönyvvé nyilvánítási eljárásban közreműködő szakértők:

Tantárgy-pedagógiai szakértő: Víg Emőke

Tudományos szakmai szakértő: dr. Fényes-Bók Szilvia

Technológiai szakértő: Ábrahám Júlianna

TARTALOM

1. feladat	5
2. feladat	5
3. feladat	6
4. feladat	7
5. feladat	7
6. feladat	8
7. feladat	9
8. feladat	9
9. feladat	10
10. feladat	10
11. feladat	12
12. feladat	12
13. feladat	13
14. feladat	14
15. feladat	14
16. feladat	15
17. feladat	16
18. feladat	16

1. FELADAT

Írd le, hogy az alábbi szertartások az élet milyen eseményein „segítik át” az érintettet? Miben lesz más az élete, mint addig? Mit tesz könnyebbé?

Esküvői szertartás	
Keresztelő	
Ünnepség a nyugdíjba vonulás alkalmából	
Ballagás	
Halotti tor	
Orvosi eskütétel	
Születésnap	
Tanévnyitó	

2. FELADAT

Olvasd el a szöveget, majd gyűjtsd ki, milyen területeken alkalmazták a szómágiát!

SZÓMÁGIA

A szó mágikus erejébe, teljesülésébe vetett hit igen régi, a mágia kezdeteivel egyidős. A mágiának minden korban, minden népnél fontos eszköze volt, önállóan is, összetett eljárások részeként is. Amit kimondunk, teljesül. Legegyszerűbb formái egyszerű felszólítások, parancsok, óhajok a mágiával befolyásolni kívánt személyhez, tárgyhoz, természetfeletti lényhez. Pl. a patkányküldő cselekményt kísérheti a „Takarodjatok a háztól!” parancs. Az egyszerű mágikus parancsok, kívánságok körébe tartoznak a mindennapi nyelv átokformulái, szitkozódásai és jókívánságai egyaránt. Az átok rontó célú, rossz szándékkal elmondott ráolvasás.

A magyar parasztság használatában legnagyobb számban gyógyító ráolvasások voltak, de használtak ilyen szövegeket szerelmi varázslás, viharelhárítás, féregűzés, a házimunkák serkentése céljából, és még sok más alkalommal. Általában a mágikus eljárások részeként vagy azok kíséretében hangzanak el. A betegség felszólítása távozásra a testből, a jégeső felszólítása elmúlásra. A célt kifejező szövegek mellett használatosak voltak olyanok is, amelyek mint szövegek „önmagukban” hatottak, jelentésüktől függetlenül, a kimondott (vagy leírt) szó varázserejébe vetett hit révén. Ezen alapul a szöveges amulettek és mindenfajta értelmetlen „abrakadabra”, betűhalmazok, gyakran idegen nyelvekből származó szótörmelékek használata. A ráolvasások bizonyos fajtái, egyes szövegelemei rendkívül állandóak, szinte változatlanul hagyományozódtak évszázadokon át; ezért igen régi hiedelmeket is őrizhetnek.

Az ima kezdeti fokon szintén a bizonyos módon és körülmények közt kimondott szó megvalósulásába vetett hiten alapszik, tehát közös gyökerű a ráolvasással. Az ima esetében a szó kimondója egy felsőbbrendű lény segítségét, közbenjárását kéri a cél eléréséhez. A cél azonban lehet a mágia bármely célja is; ráolvasásokkal azonos tartalmú, célú imák sok fajtáját használták a mágikus gyakorlatban is. A ráolva-

sások sok hivatalos imaszöveget, imatöredéket olvasztottak magukba minden korban, és a ráolvasás-szövegek igen gyakran ima formájában fogalmazódtak meg. Másrészt általános volt az egyházi imák ráolvasás szerepe az egyházon kívüli „népies” gyakorlatban. Így például fájós fogra holdújuláskor három Miatyánkot „olvastak rá”.

Az egyházi imák lehetnek bármilyen mágikus eljárás részei, „hatásfokozó” kísérőelemei. Használatuk legáltalánosabb volt a gyógyításban: a gyógyító cselekmények gyakori előírása volt például a Miatyánk, az Üdvözlégy háromszori elmondása, sokszor hosszabb ráolvasások kísérőjeként. Az imádság tehát ugyanúgy a mágia eszköze lehet, mint az egyházi szentelmények és egyéb templomi, vallási eredetű szerek. A ráolvasástól – a használat szempontjából – csak a gyakorlók személye és az egyház által elő nem írt alkalom különbözteti meg.

A szómágia sajátos alkalmazási területe a névmágia. Alapja, miszerint a név azonos viselőjével – annak része, tartozéka, hatni lehet vele rá, kimondásával odaidézhető tulajdonosa. Utóbbin alapult a veszelényes lények kimondásának tilalma, a névtabu. A magyar keresztnévadásban már nincs gyakorlata a „sorsirányító nevek” adásának, de a magyarság múltjából Pais Dezső sok adatot tudott összegyűjteni. Például Bulcsú anyjának neve Kál, Káli volt, melynek jelentése: 'maradj életben'. Ezen alapul a névváltoztatás szokása is: a magyarság egyes csoportjainál elterjedt nézet volt, hogy a sokat betegeskedő gyerek keresztnévét meg kell változtatni. A moldvai csángóknál ennek annyira kialakult gyakorlata volt, hogy a névváltoztatás alkalmához egy „névadó” szokás – mintegy második keresztelési rítus – kapcsolódott.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

IX. B. 1.3.

3. FELADAT

Olvasd el az imát, majd állapítsd meg, kik, és miért imádkoztak! Adj címet az imának!

Fölséges Isten! Mennynek és Földnek Ura, ki a világot bölcs szíved szerint igazgatod, nagyságod dicsőítésére és szent neved segítségül hívására gyűltünk össze ez órában. Hozzád emeljük fel könyörgésünk szavát, midőn nehéz munkánk végzésére szép napod világából a föld mélyébe, a sötétség birodalmába szállunk alá. Ó hallgasd meg mi buzgó imáinkat, jó Istenünk, Atyánk! Végy körül bennünket gondviselő jóságoddal. Adj erőt és épséget karjainkba, nyújts bátorságot, ha csüggedünk s hitet, ha félelem rettent bennünket. Oltalmaz meg bennünket minden bajtól és veszélytől, viselj gondot otthon családunkra és gyermekeinkre, kiknek jólétéért fáradozunk, hogy munkánk végeztével újra láthassuk őket. Minket pedig, kik oltalmazba és kegyelmedbe ajánljuk magunkat, vezérelj ó áldások Istene, és hallgasd meg buzgó könyörgésünket.

Ámen

4. FELADAT

Olvasd el az alábbi szövegeket, és dönts el, melyiknek az eredete lehetett ráolvasás, és melyiknek nem! Gyűjts hasonlókat!

1. Jó napot kívánok!
2. Egészségedre!
3. A hagyományos mosópornál nincs rosszabb!
4. Vegyél nekem mobiltelefont!
5. Isten éltesen sokáig!
6. A fene egye meg!
7. Kétfelé áll a fülem, annyit ettem.
8. Szégyelld magad!
9. Kutyából nem lesz szalonna!
10. Pukkadj meg!

5. FELADAT

Az alábbi párbeszédekben ki és milyen kommunikációs szabályokat sértett meg? Írd át a párbeszédet úgy, hogy az a kommunikációs szabályoknak megfelelő legyen!

Szabályok:

1. Elegendő információmennyiség
2. Igazságtartalom
3. Tématartás
4. Érthetőség, tömörség
5. Tapintat
6. Szerénység

1.

- Marika, nem másolta le öt példányban, amit kértem. Hogyan lehetséges ez? Most nincs saját példányunk.
  - De hát Kálmán, nem volt róla szó, hogy miért kell, egyébként megtettem volna.
  - Ne haragudjon, de ahogy öregszik, úgy hülyül.
- (*Sírva elrohan.*)

2.

- Te, képzeld, Piri válik!
- Ó nem megy akkor nyaralni. Én viszont tegnap lefoglaltam egy utat Korfura! Tudod, kivel?
- Fogalmam sincs. De szegénynek segíteni kellene.
- Kinek?
- Hát, Pirinek.
- Ha hazajöttem, mert ez egy kéthetes kirándulás. Van benne hajóút, múzeum, tenger, amit akarsz.
- Te tudnád egyedül ezt megtenni. Kellene neki egy másik állás, hogy legalább ne dolgozzanak egy helyen. Nálatok, úgy tudom, megürült egy hely.
- Te, még strandtáskám nincs. Nem tudnád kölcsönadni azt a sárgát?

3.

- Kisfiam, ha rossz leszél, elvisz a zsákos ember.
  - Az hogy néz ki?
  - Nagy zsákja van, és a rossz gyerekeket belerakja.
  - És honnan tudja, hogy rosszak.
  - Látja, mindent lát.
  - De én csak futkároztam a folyosón. Ezért már rögtön elvisz?
  - Ötször szóltam, oda se figyeltél.
  - Hova visz?
  - Egy sűrű sötét erdőbe, ahol a boszorkány lakik.
- (Gyerek visítva el)

IX. B. 1.6.

6. FELADAT

Az alábbi párbeszédben ki és milyen kommunikációs szabályokat sértett meg?
Írd át a párbeszédet úgy, hogy az a kommunikációs szabályoknak megfelelő legyen!

Szabályok:

1. Elegendő információmennyiség
2. Igazságtartalom
3. Tématartás
4. Érthetőség, tömörség
5. Tapintat
6. Nagylelkűség
7. Jóváhagyás
8. Szerénység
9. Megegyezés
10. Rokonszenv

1.

- Hát, nem gondoltam, hogy ennyire lerobbansz.
- Úgy látod?
- Ne nézz tükörbe, mert elájulsz. Fodrászt is kellene váltanod.
- Miért, rossz a színe?
- Ha még csak a színe lenne rossz! Olyan vagy, mint egy afgán agár.

A megsértett szabály:

.....
 .....

2.

- Üdvözlöm, Tamás. Milyen remekül néz ma ki!
- Igen, belenéztem a tükörbe, és én is úgy látom, nagyon jól nézek ki.

A megsértett szabály:

.....

.....

IX. B. 1.7.

7. FELADAT

Írj egy rövid párbeszédet!

A helyzet a következő:

A munkahelyen Kovácsné Kiss Aranka magánéletéről pletykál Józsa Beának.

Játsszátok el a jelenetet úgy, hogy a partnerek közül egyik vagy mindkettő sértse meg az alábbi szabályok valamelyikét!

Szabályok:

1. Elegendő információmennyiség
2. Igazságtartalom
3. Tématartás
4. Érthetőség, tömörség
5. Tapintat
6. Szerénység

A megoldásodat szóban indokold!

IX. B. 1.8.

8. FELADAT

Az osztályban verekedés tör ki Tibor és Lajos között. Mindenki elképed, mert az agresszió egyikre sem jellemző. Ráadásul Tibor egy fejjel alacsonyabb Lajosnál, testnevelésből felmentett. Jelenleg készülnek a fegyelmi tárgyalásra. A vád igaz, miszerint Tibor úgy hozzávágott Lajoshoz egy széket, hogy annak megrepedt az orrcsontja.

Előzmények:

Lajos és Tibor barátok. Gyakran cukkolják egymást. Lajos azzal ugratja Tibort, hogy könyvmoly és kicsi, Tibor erre azt válaszolja, hogy Lajosnak a teste és az agya mérete fordítottan arányos.

A baj akkor kezdődött, amikor ugyanaz a lány, Kati tetszett meg mindkettőjüknek. Kati Lajosnak is és Tibornak is azt mondta, hogy nem tud dönteni, melyikőjükkel járjon. Lajosban az tetszik neki, hogy jól néz ki, Tiborban pedig, hogy jó a humora, kedves és jól táncol. Mindkettőt szédítette. Egyik alkalommal Kati a következőket mondta Lajosnak:

- Már ne is haragudj, de milyen barát az, aki a hátad mögött Vízfejűnek nevez?
- Engem? Tibor? – mondta hitetlenkedve Lajos, hiszen elsőtől együtt járnak, és mások előtt soha nem bántották egymást.
- Az hát.
- És te erre mit mondtál?
- Hogy szerintem nem is vagy annyira hülye, mint ahogy ő állítja.

Folytasd a történetet!

IX. B. 1.9.

9. FELADAT

A Krimi az osztályban című történetet különbözőképpen fejeztétek be.

- a) Válasszatok ki a szövegvariációkból egyet, amellyel ezután dolgozni fogtok!
- b) Alkossatok három csoportot! Az 1. csoport Lajos, a 2. csoport Tibor ügyvédje lesz. A harmadik csoport a bíróság. A feladat, hogy az „ügyvédek” érvekkel alátámasztva igyekezzenek bizonyítani, védencük miért ártatlanabb, mint a partnere.

IX. B. 1.10.

10. FELADAT

Olvasd el, mit kell tudni a kísérőlevélről! Az alábbiakban egy kísérőlevél-mintát adunk. Az a feladatod, hogy az alábbi kísérőlevelet alakítsd át úgy, hogy az illető azt a benyomást keltse, hogy őszintétlen. Változtathatsz a levél valamennyi részletén, a stílusán stb.

MOTIVÁCIÓS VAGY KÍSÉRŐLEVÉL

Ha álláshoz szeretnénk jutni, az első lépés, hogy bemutatjuk magunkat, kik vagyunk, milyen elképzeléseink vannak a saját életpályánkról stb. Ehhez önéletrajzot írunk. Az önéletrajz szerves kiegészítője a kísérőlevél, vagy más néven motivációs levél. Elsődleges szerepe, hogy azt a benyomást keltse olvasójában, hogy a pályázó adott pozícióra való felkészültsége, rátermettsége kétségbevonhatatlan, és ez alapján mindenképp a jelöltek között tartandó számon.

Mondhatnánk, hogy a kísérőlevél még az önéletrajznál is lehet hangsúlyosabb, hiszen elolvasásával rögtön egy kép alakul ki a pályázóról fogalmazási stílusa, tapasztalatai, tudása, és nem utolsósorban az alapján, hogy sorai mennyire tükrözik saját meggyőződését abban, hogy alkalmas (netán ő az ideális) jelölt a pozícióval járó feladatok ellátására.

Mit tartalmazzon a motivációs vagy kísérőlevél?

1. A levél első részének a figyelemfelkeltés a célja. Itt tájékoztassuk a címzettet, hogy honnan értesültünk az állásról (pl. hirdetés, személyes ismeretség, előzetes telefonbeszélgetés).
2. A második rész az előzetes tapasztalatok, ismeretek, gyakorlatok összefoglalása. Foglaljuk össze azokat a kompetenciákat, amelyekre az eddigiek során szert tettünk, és amelyeket a cégben hasznosítani tudnánk – külön kiemelve a „specialitásainkat”.
3. A harmadik egység az indoklás, a tulajdonképpeni motiváció, azaz az állásra való jelentkezés oka. Itt ismertessük saját ambícióinkat, illetve azt, hogy ez mennyiben vág össze elképzeléseinkel és előéletünkkel.

4. A negyedik részben összefoglalhatunk, udvariasan utalhatunk a válaszkérésre, illetve a személyes találkozó lehetőségére.
5. A levél befejezése az üdvözet, dátum, kézzel és géppel írt aláírás, és az elérhetőségek (mobilszám, otthoni telefonszám, cím).

Követelmények:

- Lehetőleg személyre szóló legyen!
- Legyen rövid, bekezdésekkel tagolt, megfelelő méretű margókkal, a lap közepén elhelyezve!
- Terjedelme maximum 1 oldal legyen!
- Konkrétumokat tartalmazzon!
- Formailag egyezzen az önéletrajzzal (papírminőség, betűtípus)!
- Jó minőségű papírra készüljön, szövegszerkesztővel, 10-12-es betűmérettel!
- Kerüljük például a „Tisztelt Cím!” megszólítást!
- Géppel (az olvashatóság miatt) és kézzel is írjuk alá! Ne tűnjön úgy, hogy fénymásolt, szkennelt önéletrajzunkat egyszerre sok helyre küldjük el!
- Legyen rajta az aktuális dátum!

Kísérőlevél-minta

Kerekes Artúr

igazgató úr részére
PEPE RT.

Tisztelt Igazgató Úr!

Ezúton jelentkezem a Pályaív.hu honlapon közzétett állásajánlatukra, melyben kiadványszerkesztő munkakörbe keresnek munkatársat.

A Remenyi Huba Kommunikációs Főiskolán kiadványszerkesztő szakon végeztem, kitűnő eredménnyel. Tanulmányaim kiterjedtek a szerkesztőségi munka irányításával, a szerkesztéssel, korrektúrával, nyomdai előkészítéssel és kivitelezéssel kapcsolatos ismeretekre. Középiskolás korom óta médiával foglalkozom. Mind a gimnáziumban, mind a főiskolán újságot szerkesztettem, a helyi rádióban hírszerkesztőként dolgoztam, és a diákok számára készült szórakoztató műsor szerkesztő-műsorvezetője voltam. Nyári gyakorlataimat a Nyugati Szemle című folyóirat szerkesztőségében töltöttem.

Szaktervezésem egy elképzelt, diákoknak szóló ismeretterjesztőfolyóirat-terv, illetve egy kimunkált megírt, szerkesztett, tördelt szám volt.

Úgy érzem, az Önök által leírt munkakör megfelel képzettségemnek, gyakorlatomnak és a pályámmal kapcsolatos elképzeléseimnek.

Mellékeltem önéletrajzom bővebb információt nyújt tanulmányaimról és tapasztalataimról.

Bízom abban, hogy lehetőséget kapok egy személyes beszélgetésre.

Üdvözlettel:

Tóth Ede

11. FELADAT

A reklám célja az informálás, illetve a meggyőzés arról, hogy a termék kiváló. Ezt az értelemre és az érzelmekre hatva teszik a reklámozók.

Az **értelemre ható**, racionális reklámok tényeken vagy „ál” tényeken alapulnak. Céljuk, hogy megerősítsék a vásárlót, amikor dönt, azt észérvek alapján teszi. Mit értünk áltényeken? A mosószer, tisztálkodószer, illetve kozmetikumreklámok gyakran alkalmazott eszköze, hogy egy fehér köpenyes (szakembernek látszó) ember ecseteli a termék előnyeit. Az előadás gyakran párosul a vegyületek mozgását, a hatást ábrázoló számítógépes grafikával.

Az **érzelmekre ható**, emocionális reklámok nem a termék tényleges tulajdonságait népszerűsítik, hanem pl. egy érzést, egy vágyat, egy hangulatot jelenítenek meg. „Együtt a család, így eszik a zacskós levest.” A reklám azt sugallja, hogy a zacskós leves meleg hangulatúvá és szeretettelivé teszi az estét. Vagy: nagypapa az unokájával boldogan játszik (ez a nyugalom azért van, mert a nagypapa halála után a kis unoka örökli az életbiztosítását). Vagy: fiatal, gyönyörű nő vezet egy autót (aki ilyen autót vesz, az gyönyörű, fiatal stb.).

- a) Készíts reklámparódiákat!
- b) Elemezd kedvenc reklámodat!
- c) Elemezd legidegesítőbb reklámodat!

12. FELADAT

Olvasd el az alábbi szöveget, és oldd meg a feladatokat!

Virágvasárnap

Húsvét előtt az utolsó vasárnap: **virágvasárnap**

Névnap: Csongor. Egyéb névnapok: Bánk, Bernadett, Bende, Benedek, Cecilián, Enikő, József, Lambert, Lamberta, Rudolf. A Csongor nevet egy régi magyar személynévből Kazinczy Ferenc és Vörösmarty Mihály újította fel. A név török eredetű, jelentése: vadászmadár.

Jézus jeruzsálemi bevonulásának ünnepe. Elnevezése onnan származik, hogy a Jézust fogadó ünnepelő tömeg pálmaágakat tett a samárháton haladó Jézus lábai elé. Ennek emlékére szentelnek a templomokban – ahol a pálma nem természetes növény – barkát, és tartanak pálmás, illetve barkás körmeneteket. A szentelt barkát – egyéb nevein: bárka, cica, cicaberke, cicuska, cicamaca, cicemaca, cicabarka, cicaméce, Székelyföldön pimpó, Torockón fűzfacicula, polinga, a Borsa völgyében picus – rontás ellen, gyógyításra, mennydörgés, villámlás és jégeső elhárítására használták, az állattartásban jósló és varázsló erőt tulajdonítottak neki. Virágvasárnap a tavasz első nagy ünnepe.

Hazánkban virágvasárnapi szokás volt a kiszehajtás. Egy női ruhába öltöztetett szalmabábut körülhordtak a falun, majd vízbe dobták vagy elégették.

Szomszédaink ezt a bábut egyaránt tekinthették a halál vagy a tél megszemélyesítőjének. Hazánkban szintén mágikus rítusnak tartották a kiszehajtást, a hozzá fűződő ének azonban inkább tréfás jellegű, s arra utal, hogy vége a böjtnek, kiviszik a böjti ételeket, és behozzák újra a zsíros ételeket, a sonkát: „Haj, ki kisse, haj! Jöjj be, sódar, jöjj!”.

Kiszehajtás

A Nyitra vidéki magyar falvakban a kiszehajtás után következett a villőzés. A leányok feldíszített fűzfaágakkal jártak házról házra; itt a szokás közvetlenül a tél kivételére, a tavasz behozatalára is utalt.

- a) Gyűjts télbúcsúztató, tavaszváró ünnepeket más népek, illetve vallások gyakorlatából!
- b) Hasonlítsd össze őket a virágvasárnap hagyományaival!

IX. B. 1.13.

13. FELADAT

HÚSVÉT

A húsvét két legnépszerűbb szokása az öntözés (locsolás) és a tojásfestés. Míg régen a kútból húzott vízzel öntötték le a leányokat, ma már falun is kölnivel locsolnak. A locsolás helyett néhány észak- és nyugat-magyarországi faluban húsvétkor vesszőznek. A locsolás és a vesszőzés mint mágikus eljárás a termékenység biztosítását, ill. a rituális megtisztítást célozza.

Régi szokás a tojásfestés és a tojásokkal kapcsolatos játék. A tojásfestés az asszonyok, lányok dolga. Legegyszerűbb módja, hogy a tojás felületét levéllel burkolják be, s úgy teszik a festékbe; utána a csipkézett levél helye világos színű marad. Régebben házi festékanyagokat használtak: hagymalevelet, zölddió héjának főzetét, vadkörte- vagy vadalma héját, gubacsot stb. A tojások „írásának” legismertebb módja az, hogy viaszt olvasztanak meg, s a folyékony viasszal a tojás héjára írnak a kívánt mintákat. Ha a viasz megaludt, a tojást a festékbe teszik. A színes tojásról a viaszt letörlik, s a helye sárgásfehér marad. Ezt esetleg másfajta színnel színezik. A tojásokat karcollással is díszíthetik. Még nagyobb ügyességet kíván a patkolt tojások készítése.

Az alábbiakban az írott tojás elkészítéséről olvashatsz. A műveletek sorrendje azonban összekeveredett. Állítsd helyre a helyes sorrendet, azaz mit, mi után kell elvégezni, hogy a végeredmény az írott tojás legyen!

HOGYAN KÉSZÜL AZ ÍROTT TOJÁS?

1. Ebbe kerül az írócső, melynek anyaga lehet réz, vagy alumínium fólia. 20 × 5 mm-es csíkot vágunk, s egy varrótűre csavarjuk.
2. A cső kiálló két vége egyenlő hosszúságú legyen. Különböző vastagságúakat is készíthetünk, így a mintázat változatos lehet.

3. A fehér héjú tojásokat forrástól számítva lassú tűzön 30 percig főzzük, s hogy ne repedjen meg, 1 kanál sót tegyünk a vízbe. (A hosszú főzés azért kell, mert így nem romlik meg a tojás.)
4. Írókát (neve még: kesice, írókés, gica) kell készíteni. Egy 15 cm-es faágot vágunk, melynek végét 2 cm hosszúságban bemetsszük.
5. A tojásokat langyosan tartjuk, mert ekkor a viasz könnyebben ráolvad. A kettő, négy, nyolc mezőre osztott tojásokat díszíthetjük a mezőkben, de írhatunk az osztóvonalakra is.
6. Ebbe mártjuk a csövet, s pár percig benne hagyjuk. Megütve a fejrészt, leválik a fölösleges viasz, s máris írhatunk vele. (Ha a csőben a viasz megdermed, felmelegíthetjük, majd kitisztítjuk.)
7. Miután kihúzzuk a tűt, az így kapott csövet a faág felhasított részébe tesszük, az ág tengelyére merőlegesen.
8. Méhviaszt méhészüzletekben vásárolhatunk (kb. 10-15 dkg-ot).
9. Serpenyőben felolvasztjuk, s melegen, sőt forrón tartjuk.
10. Van, amikor osztás nélkül, egy-egy motívum ismétlődve kerül a tojásra. A díszítés legtöbbször stilizált virágra, levélre emlékeztet.

IX. B. 1.14.

14. FELADAT

Az alábbi szöveg egy politikai beszéd részlete

- Húzd ki a beszédből az érzelmet hordozó kifejezéseket!
- Emeled ki a beszédből azokat az állításokat, amelyek tényeken (pl. adatok) alapulnak!

A vezetők hada melldöngetve beszél eredményeiről, és a dolgozók érdekvédelmét hangoztatja. Négy év állt rendelkezésre, amikor védhették volna érdekeiket. Eredményeiket nem vitatjuk, különösen nem a személyes eredményeiket, a magas prémiumaikat, gyalázatosan magas nyugdíjaikat. Érzelemmentes szavakkal valahogy így fogalmazhatnánk meg: A vezetők azt állítják, eredményesen gazdálkodtak, és a dolgozók védelmét akarják ellátni. Az elmúlt négy évben nem bizonyították be, hogy képesek erre, csak a saját anyagi érdekeiket tartották szem előtt.

Ha riporter lennél, milyen kérdéseket tennél fel a szónoknak?

IX. B. 1.15.

15. FELADAT

Olvasd el az alábbi párbeszédet, és válaszolj a kérdésekre!

- Ne haragudj, de szétmegy ettől a zenétől a fejem.
- Miért, ez egy jó zene.
- Ez jó zene?
- Igen, Apu is mondta.
- Nekem jó zene az, ami dallamos. Például az operett.
- Na, neee. Az hallgathatatlan.
- Elegem volt belőled, mindig vitatkozol!

a) Mit gondolsz, a fenti párbeszéd igazi vita-e?

b) Ha igen, miért, ha nem, miért?

c) Milyen típusú érvekkel támasztották alá állításaikat a szereplők?

16. FELADAT

Az alábbi táblázat az iskolából lemorzsolódottak adatait mutatja be.

Az egyik tv-csatorna stúdiójába kerekasztal-beszélgetésre hívnak. A téma az iskolakerülés és a lemorzsolódás.

- Tanulmányozd át a táblázatot, és készíts nyilatkozatvázlatot! Szöveged ne tartalmazzon számokat! (A számokat nehéz megjegyezni. Arányokról beszélj, kiugró értékekről, hasonlítsd össze az iskolába maradékkal a lemorzsolódókat!)
- A vázlatot használhatod, amikor beszélsz, de lehetőleg ne „tapadj” a papírhoz, nézz néha bele a „kamerába.”

Az iskolakerülés előfordulásának gyakorisága a tanulók egyéb jellemzői szerint

JELLEMZŐK		AZ ISKOLAKERÜLÉS ELŐFORDULÁSA
Nem		
	Lány	58,6%
	Fiú	68,0%
Lakóhely típusa		
	Nagyváros	62,5%
	Város	63,6%
	Kisváros	57,7%
	Község	68,7%
Tanév alatti lakóhely		
	Otthon lakik	55,6%
	Bejáró, kollégista	68,9%
Család		
	Szülők együtt élnek	62,5%
	Elváltak	69,4%
	Egyik szülő meghalt	75,0%
A szülők munkapiaci helyzete		
	Mindkettő inaktív	63,6%
	Egyik inaktív	69,8%
	Mindkettő dolgozik	57,5%
Képzési forma		
	Szakmunkásképző	63,1%
	Szakközépiskola	68,1%

17. FELADAT

Az alábbi táblázatban az iskolából lemorzsolódottak vallomását mutatjuk be. Arra a kérdésre válaszoltak a gyerekek, hogy miben látják iskolai kimaradásuk legfőbb okát.

Írj egy levelet a miniszternek!

A levél tartalmazza a következőket:

- Írd meg, milyen drámai következményei lehetnek a lemorzsolódásnak a társadalom és az egyén szempontjából!
- Ismertesd a lemorzsolódás adatait!
- Tedd meg a javaslatodat a lemorzsolódás megakadályozására!
- Javaslataid megvalósíthatóságát támaszd alá érvekkel!

A kimaradás oka	%
Rossz iskolai közérzet	33,1
Tanulmányi ok	23,7
A rossz szakmaválasztás	21,8
Anyagi ok	20,9
Fegyelmi ok	17,8
Az iskola színvonala	8,7
Betegség	6,7
Beilleszkedés	4,3
Családi probléma	4,1
Családalapítás	3,4
N	729

18. FELADAT

Az alábbi szöveg alapján készítsd el a Katymazvárosi Szakiskola hiányzási-lógási kör- vagy oszlopdiagramját, illetve diagramjait!

A Katymazvárosi Szakiskolában hatalmas gond a lógás. Az iskola 1200 tanulója közül 200 lóg kisebb-nagyobb mértékben. Közülük átlagban 56 tanuló év közben végleg kimarad. A szülők, összefogva a város vezetőivel stratégiát dolgoztak ki, hogy megakadályozzák az igazolatlan hiányzások után bekövetkező lemorzsolódást.

Mindenekelőtt kíváncsiak voltak arra, milyen okokra vezethető vissza a gyerekek iskolakerülése. A 200 gyerekből 190 válaszolt a kérdőívre. 58-an családi okokat, 65-en kortárskonfliktusokat, 66-an tanár-diák konfliktust jelöltek meg okként. Egy fő nem tudott különösebb okot megjelölni.

Mivel a munkanélküliek 90%-át a környéken az iskolából kimaradt képzetlenek alkotják, mindenkinek jól felfogott érdeke, hogy a tanulók szakmai végzettséggel távozzanak az iskolából.